

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร ด้านองค์การ และด้านบุคคล
กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวกัลยา แก้วธนะสิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0556-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20387167

RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED ORGANIZATIONAL FACTORS, INDIVIDUAL
FACTORS, AND EFFECTIVENESS OF PATIENT UNITS AS PERCEIVED BY
STAFF NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS UNDER
THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Kalaya Kaewthanasin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0556-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร ด้านองค์การ และด้านบุคคล
กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาวกัลยา แก้วระนะสิน

สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. จีราพร เกศพิชญวัฒนา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. จีราพร เกศพิชญวัฒนา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

กัลยา แก้วธนะสิน: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร ด้านองค์การ และด้านบุคคล
กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED ORGANIZATIONAL
FACTORS, INDIVIDUAL FACTORS, AND EFFECTIVENESS OF PATIENT UNITS AS
PERCEIVED BY STAFF NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ. ที่ปรึกษา:
อ. ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา, 112 หน้า. ISBN 974-03-0556-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านองค์การและด้านบุคคล
กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศูนย์
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 386 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม
ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ แบบสอบถามปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ และแบบสอบ
ถามปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดย
หาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.86, 0.80 และ 0.81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลและการใช้อุปกรณ์การแพทย์ใน
หอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=0.606$ และ 0.439) กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาล
ประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล คือ ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงาน
ของพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=0.500$ และ 0.589) กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของ
พยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา.....2544...

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4277552136: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: SELECTED ORGANIZATIONAL FACTORS / SELECTED INDIVIDUAL FACTORS / ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS

KALAYA KAEWTHANASIN: RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED ORGANIZATIONAL FACTORS, INDIVIDUAL FACTORS, AND EFFECTIVENESS OF PATIENT UNITS AS PERCEIVED BY STAFF NURSES, REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH.

THESIS ADVISOR: JIRAPORN KESPICHAYAWATTANA, RN., Ph.D.

112 pp. ISBN 974-03-0556-3

The purposes of this study were to identify the relationships between selected organizational factors, individual factors and effectiveness of patient units as perceived by staff nurses, regional hospital and medical centers under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. The research subjects consisted of 386 staff nurses, randomly selected by stratified sampling technique. Content validity and reliability of the research instruments, effectiveness of patient units as perceived by staff nurses, selected organizational factors and individual factors questionnaires, were established. The Cronbach's alpha coefficients were 0.86, 0.80 and 0.81 respectively. The data were analyzed by the Pearson's product moment correlation coefficients.

Major findings were as followed:

1. There were positive significant ($r=0.606$ and 0.439) relationship between organizational structure of nursing departments, medical equipment utilization in patient units and effectiveness of patient units as perceived by staff nurses, at the .01 level.
2. There were positive significant ($r=0.500$ and 0.589) relationship between organizational attachment of nurses, supportive factors for nurse performance and effectiveness of patient units as perceived by staff nurses, at the .01 level.

Field of study.....Nursing Administration.....

Academic year.....2001.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ท่านอาจารย์ ดร. จีราพร เกศพิชญวัฒนา ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างดีเยี่ยมเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ท่านอาจารย์มอบให้ตลอดระยะเวลาดังกล่าวเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าแก่ผู้วิจัยตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยเฉพาะท่านอาจารย์สุวิณี วิวัฒน์วานิช ที่เป็นกำลังใจและให้ความกรุณาเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และพยาบาลประจำการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งโรงพยาบาลราชบุรี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

กราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารของกลุ่มงานการพยาบาล สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่อนุญาตให้ลาศึกษาต่อ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นที่รักยิ่ง ผู้ให้กำลังใจ สติปัญญาและสิ่งที่ดีงามทั้งหลายกับผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจ และความห่วงใยด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณสำหรับ กำลังใจ ความห่วงใย ความเอื้ออาทร และความช่วยเหลือจากเพื่อนๆทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมสมร เรืองวรรณ คุณเพชรฯ ชวนะพันธุ์ และคุณณัฐสุดา สุจินันท์กุล ผู้ให้กำลังใจเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กัลยา แก้วธนะสิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. ประสิทธิภาพของเครื่อง.....	14
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของเครื่อง.....	15
2.1 ปัจจัยด้านองค์การ.....	15
2.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม.....	18
2.3 ปัจจัยด้านบุคคล.....	19
2.4 ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ.....	23
3. แนวทางและเกณฑ์การศึกษาประสิทธิภาพของเครื่อง.....	
3.1 แนวทางการศึกษาประสิทธิภาพของเครื่อง.....	26
3.2 เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของเครื่อง.....	32
4. แนวทางการประเมินประสิทธิภาพของหอผู้ป่วย.....	
4.1 การบริการในโรงพยาบาลศูนย์.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย.....	34
4.3 ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของ พยาบาลประจำการ.....	36
4.3.1 ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ.....	38
4.3.2 ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล.....	39
4.4 การประเมินประสิทธิผลของหอผู้ป่วยองค์การ.....	41
4.4.1 ความสามารถในการปรับตัว.....	43
4.4.2 การผลิตและบริการ.....	44
4.4.3 ความพึงพอใจในงาน.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	58
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	59
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	77
การอภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	94
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนก เป็นรายข้อ.....	96
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	112

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงรูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์กรแบบผสมผสาน.....	29
2 เกณฑ์การประเมินประสิทธิผลองค์กร.....	32
3 แสดงตัวบ่งชี้ของแต่ละมิติที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้.....	42
4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้.....	55
5 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการรับรู้ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านบุคคล.....	64
6 จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพสมรส รายได้ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ตำแหน่งในปัจจุบัน และแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	68
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรด้านองค์กรจำแนกตามรายด้าน....	71
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรด้านบุคคลจำแนกตามรายด้าน	72
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม.....	73
10 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านองค์กร คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล และการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล คือ ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติของพยาบาลกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาล.....	74

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52